

Environmentálne overovanie EMAS systémov

Schéma Spoločenstva pre environmentálne manažérstvo a audit (EMAS) je dobrovoľným nástrojom environmentálneho manažérstva pre organizácie, ktoré chcú zlepšovať svoje environmentálne správanie. Cieľom EMAS je prostredníctvom lepšieho využívania zdrojov, striktného dodržiavania environmentálnej legislatívy, aktívneho riadenia svojich významných priamych a nepriamych environmentálnych aspektov a realizáciou vlastných environmentálnych cieľov a procesov zodpovedne pristupovať k starostlivosti o životné prostredie a zvyšovať vlastnú konkurencieschopnosť na trhu. Registrácia v schéme EMAS dáva organizáciám možnosť preukázať všetkým zainteresovaným stranám (zákazníkom, verejnosti, štátnej a verejnej správe), ako hodnotia, riadia a znižujú environmentálne vplyvy svojich činností a produktov. Táto schéma je určená pre všetky štátne aj súkromné spoločnosti.

O začlenenie do schémy EMAS sa môže uchádzať každá organizácia, ktorá splní nasledovné požiadavky:

- 1. vykoná úvodné environmentálne preskúmanie svojich činností, výrobkov a služieb,**
- 2. zavedie a udržiava systém environmentálneho manažérstva (EMS),**
- 3. vykoná alebo zabezpečí vykonanie aspoň jedného interného environmentálneho auditu zameraného na objektívne zhodnotenie environmentálneho správania organizácie, systému environmentálneho manažérstva a postupov určených na ochranu životného prostredia,**
- 4. vypracuje environmentálne vyhlásenie,**
- 5. dá si overiť systém environmentálneho manažérstva, postup auditov a environmentálne vyhlásenie environmentálnym overovateľom,**
- 6. predloží Slovenskej agentúre životného prostredia (SAŽP) environmentálne vyhlásenie, ktorého správnosť bola overená a platnosť potvrdená environmentálnym overovateľom; zároveň predloží vyplnenú Žiadosť pre registráciu organizácie v EMAS,**
- 7. do 3 mesiacov po udelení registrácie v EMAS a zapísaní organizácie do národného Registra EMAS a Registra EÚ v Bruseli sprístupní overené a validované environmentálne vyhlásenie verejnosti.**

Ako je uvedené vyššie, organizácia usilujúca sa o začlenenie do schémy EMAS je povinná dať si overiť svoj proces environmentálneho preskúmania, systém environmentálneho manažérstva, postup auditov a environmentálne vyhlásenie environmentálnemu overovateľovi, pričom tento overovateľ musí byť akreditovaný pre danú činnosť jedným z akreditačných orgánov pôsobiacich v EÚ. Slovenský akreditačný orgán - Slovenská národná akreditačná služba (SNAS) vedie aktuálny zoznam akreditovaných environmentálnych overovateľov a vykonáva dozor nad činnosťou environmentálnych overovateľov, ktorým udelila akreditáciu, ako aj nad činnosťou environmentálnych overovateľov akreditovaných v iných členských štátoch EÚ, ak pôsobia na území Slovenskej republiky. **Spoločnosť ASTRAIA[®] Certification je prvým na Slovensku akreditovaným subjektom oprávneným vykonávať environmentálne overovanie EMAS systémov.** Túto informáciu je možné si overiť na stránke SNAS (www.snas.sk) v zložke akreditované subjekty, kde vyberiete podľa oblasti akreditácie „Environmentálny overovateľ“, v ktorej je spoločnosť **ASTRAIA[®] Certification** zapísaná pod číslom člena 231 s číslom osvedčenia SK-V-0001.

Overovanie environmentálneho vyhlásenia a EMS je pomerne komplikovaný proces, ktorý má akreditačnými pravidlami pevne stanovený postup a podmienky pre validáciu environmentálneho vyhlásenia. Celý proces overenia pozostáva z nasledujúcich 6 fáz:

1. Dopyt, uzavretie zmluvy a cena

Každý klient, ktorý má záujem o environmentálne overenie v schéme EMAS a kontaktuje (mailom, telefonicky a pod.) spoločnosť **ASTRAIA® Certification** musí byť vyzvaní príslušným pracovníkom o poskytnutie základných informácií, ktoré budú slúžiť na presnú identifikáciu požadovaných služieb, posúdenie či spoločnosť vlastní príslušnú akreditáciu a kalkuláciu cenovej ponuky.

Zmluvný vzťah medzi spoločnosťou **ASTRAIA® Certification** a overovaným subjektom stanovuje zmluva o výkone overenia environmentálneho vyhlásenia a systému EMS v schéme EMAS a dohľade nad registrovaným subjektom a validácii aktualizovaného environmentálneho vyhlásenia.

2. Príprava na overovanie

Po podpise zmluvy oboma stranami zostaví určený pracovník **ASTRAIA® Certification** tím environmentálnych overovateľov, vhodný pre dané overovanie. Počet členov tímu závisí od veľkosti klienta a oblastí, v ktorých sa má vykonávať environmentálne overovanie. Tím environmentálnych overovateľov musia tvoriť nezávislí odborníci, ktorí nie sú žiadnym spôsobom zainteresovaní na činnosti klienta. Klient má právo vyjadriť sa k zloženiu tímu environmentálnych overovateľov a navrhnúť výmenu jeho členov.

Overovaný subjekt je povinný poskytnúť tímu environmentálnych overovateľov na výkon environmentálneho overovania nasledovnú dokumentáciu a informácie:

- organizačnú štruktúru žiadateľa a jednotlivých jeho prevádzok**
- zoznam platnej dokumentácie spracovanej pre oblasť EMS a EMAS**
- prehľad a charakteristiku procesov tvoriacich integrovaný manažérsky systém**
- opis udržiavaného EMAS (napr. vo forme príručky/manuálu EMS/EMAS)**
- záznam obsahujúci závery z úvodného environmentálneho preskúmania**
- prehľad identifikovaných rizík a príležitosti**
- prehľad identifikovaných významných environmentálnych aspektov**
- prehľad relevantných záväzných požiadaviek (právných a iných požiadaviek) v oblasti ochrany životného prostredia a spôsob ich realizácie**
- program interných environmentálnych auditov na príslušné obdobie**
- záznamy z posledného preskúmania EMS vedením**
- environmentálne vyhlásenie žiadateľa (návrh)**
- environmentálne informácie žiadateľa (návrh)**

Povinnosťou tímu environmentálnych overovateľov je následne preštudovať dokumentáciu klienta a posúdiť, či poskytnutá dokumentácia:

- spĺňa v plnom rozsahu minimálne požiadavky kritérií overovania na dokumentáciu;**
- jasne definuje hranice zavedeného a udržiavaného EMAS a vzťahy k ostatným manažérskym systémom, ktoré sú v organizácii zavedené a udržiavané a ktoré majú interakcie s overovaným EMAS;**
- jasne, jednoznačne a logicky stanovuje postup a zodpovednosti výkonu riadiacich činností v rámci jednotlivých prevádzok i celej organizácie, kde je udržiavaný a overovaný EMAS;**
- komplexne opisuje EMAS, environmentálne aspekty a vplyvy a spôsob ich riadenia;**

- ☑ **poskytuje dostatočné informácie o realizácii prijatých opatrení za účelom odstránenia nezhôd zistených pri interných a externých environmentálnych auditoch a riešenia sťažností, pokút, nehôd, havárií a iných kritických situácií súvisiacich s ochranou životného prostredia.**

Tím environmentálnych overovateľov pred ukončením tejto fázy posúdi, či je dokumentácia spracovaná v primeranom rozsahu a obsahuje všetky náležitosti. V prípade, že dokumentácia nie je spracovaná v zhode s príslušnými požiadavkami a kritériami, bezodkladne informuje určeného zástupcu overovaného subjektu a zároveň uvedie, ktoré požiadavky, kritériá neboli primerane splnené. Vedúci overovateľ následne dohodne so zástupcom overovaného subjektu termín, dokedy bude dokumentácia doplnená a aktualizovaná. Podľa potreby sa zároveň upraví harmonogram overovania.

Po posúdení dokumentácie pripraví tím overovateľov plán overovania. K plánu overovania sa vyjadruje overovaný subjekt a určený zástupca spoločnosti **ASTRAIA® Certification**. Na základe ich požiadaviek môže vedúci overovateľ vykonať zmeny v návrhu plánu overovania. Nepripúšťajú sa však také úpravy plánu, ktorými by sa menil rozsah alebo obmedzovali záväzné požiadavky. Plán overovania schvaľuje klient spolu so zástupcom spoločnosti **ASTRAIA® Certification**.

3. Overovanie a správa z overovania

Výkon celého environmentálneho overovania EMAS u overovaného subjektu riadi vedúci overovateľ v súlade so schváleným plánom overovania. Každé overovanie vykonávané spoločnosťou **ASTRAIA® Certification** začína úvodnou schôdzou. Tím environmentálnych overovateľov na tejto schôdzi informuje všetkých zúčastnených o cieľoch overovania. Účelom úvodnej schôdze je potvrdiť platnosť rozsahu a kritérií overovania, odsúhlasiť plán overovania a dohodnúť s organizáciou ďalšie opatrenia, vrátane zabezpečenia doprodu a bezpečnosti pri práci pre členov tímu environmentálnych overovateľov. Vedúci tímu environmentálnych overovateľov upozorní zúčastnených, že overovanie bude posudzovať funkčnosť EMAS metódou vzorkovania, teda že budú preverované iba niektoré elementy systému, sledované dodržiavania jednotlivých postupov len na vybraných miestach, nie plošne v celej organizácii. Okrem toho musí vedúci tímu overovateľov objasniť postup pri identifikácii významných zistení, ktoré predstavujú rozpor s kritériami overovania a ich dôsledky vo vzťahu k validácii environmentálneho vyhlásenia a ďalší postup pri ich riešení. Je potrebné zdôrazniť, že **so všetkými získanými informáciami sa bude nakladať ako s dôvernými a nebudú bez súhlasu overovanej organizácie sprístupnené inému subjektu.**

Výkon overovania prebieha formou pohovoru s vybranými pracovníkmi klienta, sledovania výkonu jednotlivých činností, štúdia vyžiadanej dokumentácie a záznamov a ich porovnávanie so skutočnosťou. Overovatelia spravidla nevykonávajú žiadne merania alebo odbery vzoriek, ak je to však potrebné pre overenie zhody s kritériami overovania, môžu požadovať aj výkon meraní a rozboru vzoriek za asistencie pracovníkov klienta.

O významných čiastkových záveroch zistených počas overovania informuje tím environmentálnych overovateľov spravidla priebežne. Na záverečnom stretnutí, ktoré sa koná vždy po ukončení overovania v priestoroch overovaného subjektu, tím environmentálnych overovateľov komplexne informuje vedenie overovaného subjektu o záveroch z overovania. Účelom záverečnej schôdze je informovať zástupcov overovaného subjektu o všetkých zistených nedostatkoch a problémoch, zodpovedať pracovníkom overovaného subjektu otázky týkajúce sa záverov a významných zistení. Povinnosťou zástupcov overovaného subjektu je prijať príslušné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a o týchto opatreniach informovať vedúceho overovateľa. Počas záverečnej schôdze vedúci overovateľ zároveň objasní ďalší postup činností, ktorý závisí od rozsahu a závažnosti zistených nesúlador s kritériami overovania.

Ak zistenia z overovania na mieste boli takého charakteru, že tím overovateľov neodporučil validovať environmentálne vyhlásenie a informácie predložené overovaným subjektom pre významné zistenia alebo nedostatky definované počas záverečného stretnutia, spracuje tím

overovateľov formou stručnej správy „Hlásenie o významných zisteniach z environmentálneho overovania“, ktoré vždy obsahuje prehľad:

- zistených nedostatkov a nezhôd v EMAS aj s vysvetlením dôkazov a podstaty každej nezhody alebo problému;**
- zistených porušení predpisov a individuálnych rozhodnutí a povolení orgánov štátnej správy v oblasti ochrany ŽP;**
- zistených nedostatkov v environmentálnom vyhlásení a informáciách predložených overovaným subjektom.**

Hlásenie je spracúvané bezodkladne a spravidla zaslané overovanému subjektu do 3 pracovných dní od ukončenia overovania na mieste najčastejšie v elektronickej forme.

Zástupcovia overovaného subjektu musia riešiť uvedené nezhody a nedostatky tak, aby sa odstránila príčina problémov, nezhôd, respektíve sa doplnili alebo spresnili informácie uvedené v environmentálnom vyhlásení a informáciách, ak to tím overovateľov požadoval. Členovia tímu overovateľov sú povinní reagovať na komunikáciu zo strany zástupcov overovaného subjektu, ktorá sa týka riešenia uvedených nezhôd a problémov. Predmetom komunikácie môže byť objasnenie príčin a podstaty jednotlivých problémov a nezhôd a pomoc pri výbere vhodných a účinných nápravných a preventívnych opatrení. Predmetom komunikácie nesmie byť poradenstvo v rámci EMAS, napríklad stanovovanie postupov, spracúvanie programov alebo iných elementov EMAS ani spracúvanie textov environmentálneho vyhlásenia a informácií.

Vedúci tímu zodpovedá za kontrolu plnenia nápravných opatrení na identifikované zistenia a o ich výsledku informuje zodpovedného zástupcu overovaného subjektu.

Ak na základe kontroly a dôkazov vedúci overovateľ dospeje k názoru, že zistenia boli overovaným subjektom dostatočne riešené a odporúča teda validovať environmentálne vyhlásenie, zabezpečí vedúci tímu spracovanie správy z overovania. Ak je zistené, že niektoré závažné nezhody a problémy pretrvávajú, musí vedúci tímu požadovať riešenie nezhôd a problémov formou nového hlásenia o významných zisteniach z environmentálneho overovania a opätovne žiadať nápravu a kontrolu plnenia podmienok. V prípade, že overovaný subjekt nie je schopný odstrániť identifikované nesúlady, vedúci overovateľ neodporučí validovať environmentálne vyhlásenie a toto odporúčanie uvedie do správy z overovania.

Správa z overovania poskytuje komplexný a jasný prehľad o priebehu overovania, podstatných zisteniach a záveroch z overovania. Správu schvaľuje zodpovedný pracovník spoločnosti **ASTRAIA® Certification** a následne ju zašle predstaviteľom overovaného subjektu. Overovaný subjekt má právo vyjadriť sa do 15 dní k obsahu správy, aby prípadné námietky voči záverom z overovania alebo iným skutočnostiam uvedeným v správe boli zohľadnené pri rozhodovaní o validácii environmentálneho vyhlásenia.

4. Rozhodovanie o validácii environmentálneho vyhlásenia

Proces rozhodovania o validácii environmentálneho vyhlásenia a environmentálnych informácií je vo výlučnej právomoci vedenia environmentálneho overovateľa – spoločnosti **ASTRAIA® Certification**. Rozhodovanie robí vedenie spoločnosti po preštudovaní faktov uvedených v správe z overovania a námietok voči skutočnostiam uvedeným v správe, ak boli podané kompetentnými zástupcami overovanej organizácie. Okrem toho si vedenie môže vyžiadať na preštudovanie doplňujúce podklady, ako sú odborné posudky, dokumentácia overovaného subjektu alebo priamo požiadať realizačného manažéra o vysvetlenie kritických záležitostí súvisiacich s procesom environmentálneho overovania.

Kladné rozhodnutie o validácii environmentálneho vyhlásenia a environmentálnych informácií môže byť prijaté len v tom prípade, ak závery z overovania potvrdzujú, že:

- overovaný subjekt plní požiadavky všeobecne záväzných predpisov a individuálnych rozhodnutí a povolení orgánov štátnej správy v oblasti ochrany životného prostredia;**

- environmentálne vyhlásenie obsahuje požadované údaje a tieto sú správne, spoľahlivé a dôveryhodné;**
- overovaný EMAS je zavedený a udržiavaný plne v súlade s príslušnými požiadavkami nariadenia, je plne funkčný a dostatočne efektívny v procese zlepšovania environmentálneho správania;**
- do termínu 120 dní od overovania boli odstránené všetky významné zistenia.**

Validované dokumenty v tejto fáze environmentálneho overovania môžu byť klientovi odovzdané až vtedy, keď je riaditeľom spoločnosti **ASTRAIA® Certification** vydaný výnos o validácii environmentálneho vyhlásenia.

Pred spracovaním výnosu je povinnosťou realizačného manažéra EO spracúvať a prejednať s kompetentnými zástupcami overovaného subjektu návrh programu dohľadov a verifikácie aktualizovaných EV a environmentálnych informácií. Návrh uvedeného programu je spracovaný podľa pravidiel a zásad uvedených v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1221/2009 a je súčasťou výnosu.

Na základe validovaného environmentálneho vyhlásenia môže byť overovaný subjekt registrovaný. Registráciu vykonáva Slovenská agentúra životného prostredia.

V prípade, že sa po validácii vyhlásenia zistia chyby alebo nedostatky vo validovanom environmentálnom vyhlásení, napr. zo strany SAŽP alebo zákazníka, je možné urobiť opravy alebo zmeny v takomto dokumente. Musí byť však vždy urobený záznam o týchto opravách a zmenách. Ak sa jedná o nevýznamné zmeny, napríklad oprava chýb, preklepov, formálne opravy, doplnenie textu, ktorý nemení podstatu informácií uvedených vo vyhlásení a podobne, tak sa nevyžaduje opätovné rozhodovanie o validácii environmentálneho vyhlásenia. Ak sa jedná o významné zmeny, tak je potrebné opakovaně vykonať rozhodovanie o validácii. Za významné zmeny sa považujú také zmeny, ktoré menia podstatu informácií obsiahnutých vo vyhlásení, napríklad zmena údajov o miestach v schéme EMAS, doplnenie alebo zmena údajov o indikátoroch, respektíve doplnenie údajov o indikátoroch za ďalší rok, doplnenie nových indikátorov alebo zmeny vo výnimkách z indikátorov a pod.

V prípade, že od identifikácie významných zistení uplynie 120 dní a overovaný subjekt nedokázal zaslať dôkazy o odstránení významných zistení a príčiny ich vzniku, musí byť vykonané mimoriadne alebo opakované overovanie alebo bude so súhlasom klienta overovanie ukončené a v takom prípade vedúci tímu EO nesmie odporúčať, aby bolo EV validované.

5. Dohľad nad registrovaným subjektom a validácia aktualizovaného environmentálneho vyhlásenia

Dohľad nad subjektom registrovaným v schéme EMAS vykonáva spoločnosť **ASTRAIA® Certification** prostredníctvom zmluvne dohodnutých overovaní – dohľadov. Frekvencia vykonávania dohľadov je stanovená na 12 mesiacov, zároveň platí, že:

- prvý dohľad nesmie byť vykonaný neskôr, ako 12 mesiacov od dátumu rozhodnutia o validácii;
 - dohľad musí byť vykonávaný minimálne raz za kalendárny rok.
- Poznámka:* Tieto dva princípy neplatia pre organizácie, ktoré majú udelenú výnimku.

Vedenie spoločnosti môže na základe záverov z prvého overenia, celkového hodnotenia funkčnosti systému rozhodnúť v rámci rozhodovania o validácii, že následné overenie systému EMAS bude v lehote kratšej ako 12 mesiacov. Táto skutočnosť ako aj program dohľadov musí byť uvedená vo výnose spoločnosti **ASTRAIA® Certification**, ktorým EO informuje overovaný subjekt ako rozhodol vo veci validácie EV a environmentálnych informácií.

U malých a stredných organizácií spĺňajúcich podmienky podľa nariadenia môže Slovenská agentúra životného prostredia rozhodnúť, že registrácia bude udelená nie na 3, ale na 4 roky. V takom prípade spoločnosť **ASTRAIA® Certification** vykoná validáciu environmentálneho

vyhlásenia a dohľad nad registrovaným subjektom po 24 mesiacoch. V ostatných rokoch, počas plynutia 4 ročnej registrácie predkladá registrovaný subjekt nevalidované aktualizované environmentálne vyhlásenie na príslušný orgán. O predĺžení frekvencie dohľadov z dôvodu udelenia výnimky pre malé organizácie je klient informovaný vo výnose.

Ak sa na základe zistení a záverov z dohľadu alebo opakovaného overovania potvrdí, že systém EMAS je plne funkčný a zavedený v súlade s požiadavkami nariadenia a aktualizované alebo nové environmentálne vyhlásenie obsahuje požadované informácie a tieto sú pravdivé, overené, presné a dôveryhodné, rozhodne vedenie spoločnosti **ASTRAIA® Certification** o platnosti aktualizovaného, respektíve nového vyhlásenia a environmentálnych informácií.

V prípade, že dostane spoločnosť **ASTRAIA® Certification** podnet od zainteresovaných strán, že registrovaný subjekt s environmentálnym vyhlásením validovaným spoločnosťou **ASTRAIA® Certification**:

- porušuje požiadavky nariadenia alebo príslušných predpisov platných v schéme EMAS,
- porušuje predpisy alebo individuálne rozhodnutia a povolenia orgánov štátnej správy v oblasti ochrany ŽP,
- používa environmentálne vyhlásenie alebo informácie v rozpore s požiadavkami stanovenými v nariadení,
- EMAS overovaného subjektu je nefunkčný alebo udržiavaný v rozpore s požiadavkami nariadenia,

je tento podnet preskúmaný, pričom spoločnosť **ASTRAIA® Certification** ich môže riešiť nasledovným spôsobom:

- ak závery nekonštatujú žiadne porušenie kritérií, právnych predpisov ani nedostatky v používaní environmentálneho vyhlásenia alebo environmentálnych informácií, respektíve zistené nedostatky boli uspokojivým spôsobom odstránené, vedenie spoločnosti rozhodne, že validované environmentálne vyhlásenie a informácie **zostávajú v platnosti**;
- ak závery konštatujú vážne porušenia kritérií, právnych predpisov alebo pravidiel používania environmentálneho vyhlásenia alebo environmentálnych informácií, ale na základe informácií uvedených v správe z overovania tím environmentálnych overovateľov skonštatuje, že tieto nedostatky sú odstrániteľné v lehote do 90 dní, rozhodne vedenie spoločnosti **pozastaviť platnosť** validovaného environmentálneho vyhlásenia a informácií až do doby, kým sa uspokojivým spôsobom neodstránia všetky zistené nedostatky a nevykoná sa kontrola realizácie prijatých opatrení určenými členmi tímu environmentálnych overovateľov;
- ak závery konštatujú vážne porušenia kritérií, právnych predpisov alebo pravidiel používania environmentálneho vyhlásenia alebo environmentálnych informácií a na základe informácií uvedených v správe z overovania tím overovateľov konštatuje, že tieto nedostatky nie sú odstrániteľné v lehote do 90 dní, rozhodne vedenie spoločnosti **zrušiť platnosť** validovaného environmentálneho vyhlásenia a informácií.

Ak uplynie lehota 36 mesiacov od validácie environmentálneho vyhlásenia a environmentálnych informácií a registrovaný subjekt nepožiadá spoločnosť **ASTRAIA® Certification** o opakované overenie alebo registrovaný subjekt neumožní tímu environmentálneho overovateľa vykonať v stanovenom termíne dohľad v súlade s programom dohľadov schválených vo výnose, rozhodne vedenie spoločnosti **zrušiť platnosť** validovaného environmentálneho vyhlásenia a informácií.

6. Opakované environmentálne overovanie

Každý registrovaný subjekt má právo pred uplynutím lehoty 36 mesiacov – jedného cyklu overovania environmentálneho vyhlásenia a environmentálnych informácií v schéme EMAS - požiadať spoločnosť **ASTRAIA® Certification** o opakované overenie.

Ak sa overovaný subjekt rozhodne požiadať o opakované overenie až po uplynutí uvedenej lehoty, je povinný uzavrieť zmluvný vzťah so spoločnosťou **ASTRAIA® Certification** – Zmluva na opakované overenie. V tomto prípade už nejde o opakované overovanie ale prvé overovanie, pretože nebola zachovaná kontinuita dohľadu nad daným subjektom.

Realizačný manažér zabezpečí spracovanie a schválenie návrhu novej zmluvy a vymenovanie tímu EO. Pri vytváraní tímu sa postupuje rovnako ako pri menovaní tímu pri prvom overovaní. Spravidla má opakované overovanie širší rozsah ako dohľad, ale ak neprišlo zásadným spôsobom k zmene veľkosti alebo činností vykonávaných registrovaným subjektom od predchádzajúceho overovania, nemal by rozsah presiahnuť prvé overovanie.

Rozhodovanie o validácii nového environmentálneho vyhlásenia a informácií na základe opakovaného overovania robí vedenie spoločnosti **ASTRAIA® Certification** v súlade s postupmi a zásadami použitými pri prvom overovaní, uvedenými v kroku 4 tohto postupu.

Povinnosti a práva overovaného subjektu

Pred výkonom environmentálneho overovania spoločnosť **ASTRAIA® Certification** uzavrie so žiadateľom o overenie zmluvu o poskytnutí služieb zameraných na overenie systému environmentálne orientovaného riadenia a auditu, na základe ktorej sú stanovené žiadateľovi nasledovné povinnosti a delegované uvedené práva.

Základné povinnosti žiadateľa o environmentálne overenie:

- zabezpečiť potrebnú súčinnosť personálu pri výkone environmentálneho overovania;
- zabezpečiť doprovod pre členov tímu environmentálneho overovateľa počas overovania EMAS vykonávaného priamo v prevádzkových a administratívnych priestoroch odberateľa;
- umožniť členom tímu environmentálneho overovateľa počas pracovnej doby vstup do prevádzok a administratívnych priestorov;
- poskytnúť k preštudovaniu a počas výkonu overovania k nahliadnutiu internú dokumentáciu EMAS overovaného subjektu;
- poskytnúť overovateľom všetky informácie, ktoré sa týkajú overovaného systému a budú požadované členmi tímu environmentálneho overovateľa;
- vytvoriť bezpečné podmienky pre prácu členov tímu environmentálneho overovateľa;
- zabezpečiť nevyhnutné technické vybavenie na výkon overovania v prevádzkových a administratívnych priestoroch.

Najdôležitejšie právomoci žiadateľa o environmentálne overenie:

- vyjadriť sa k zloženou tímu environmentálneho overovateľa a dávať námietky k jeho zloženiu;
- vyjadriť sa k plánu overovania a požadovať úpravy v ňom;
- v lehote najneskôr 10 dní pred výkonom overovania môže požiadať o zmenu rozsahu alebo zamerania overovania;
- písomne podať sťažnosť spoločnosti **ASTRAIA® Certification** na spôsob práce, vystupovanie a prístup členov tímu environmentálneho overovateľa a ostatných jeho pracovníkov pri poskytovaní uvedených služieb.

Po validácii environmentálneho vyhlásenia má registrovaný subjekt v schéme EMAS tiež tieto povinnosti:

- spolupracovať s pracovníkmi environmentálneho overovateľa pri dohľade;
- informovať spoločnosť **ASTRAIA® Certification** o všetkých zásadných zmenách súvisiacich s EMAS;
- informovať o zmenách v dokumentácii EMAS a poskytovať environmentálnemu overovateľovi aktuálne znenia dokumentácie;
- poskytovať environmentálnemu overovateľovi informácie o prijatých relevantných reklamáciách, sťažnostiach, námietkach a podnetoch podaných zainteresovanými stranami, zistených nedostatkoch, porušeníach všeobecne záväzných predpisov orgánmi štátneho dozoru, vzniknutých haváriách, nehodách a spôsobe reagovania registrovaného subjektu vo všetkých týchto situáciách.

Po validácii environmentálneho vyhlásenia a informácii je povinnosťou registrovaného subjektu informovať o zmenách v dokumentácii EMAS a poskytovať spoločnosti **ASTRAIA® Certification** aktuálne znenia dokumentácie. Zároveň musí registrovaný subjekt informovať spoločnosť **ASTRAIA® Certification** o zmenách, ktoré súvisia so zmenou štruktúry riadenia, zásadných zmenách v procesoch, výrobnom/služby poskytujúcom programe alebo iných zmenách, ktoré súvisia s registrovaným EMAS, ak tieto zásadným spôsobom ovplyvňujú:

- právne alebo vlastnícke postavenie registrovaného subjektu;**
- organizačnú štruktúru organizácie;**
- environmentálnu politiku, postupy riadenia alebo fungovanie procesov tvoriacich registrovaný EMAS;**
- lokalizáciu jednotlivých prevádzok, administratívnych a produkčných priestorov.**

Ochrana informácií získaných počas posudzovania

Všetky informácie, ktoré spoločnosti **ASTRAIA® Certification** a členom tímu environmentálneho overovateľa poskytne overovaný subjekt, sa považujú za dôverné a môžu sa použiť iba v rámci procesu overovania daného subjektu a nebudú poskytnuté tretej strane bez súhlasu overovaného subjektu s výnimkou poskytnutia menovaným posudzovateľom akreditačného orgánu. Týmto posudzovateľom je spoločnosť **ASTRAIA® Certification** oprávnená poskytnúť uvedené informácie k nahliadnutiu za účelom posúdenia spoločnosti **ASTRAIA® Certification** v procese akreditácie, pod ktorou bola vydaná predmetná certifikácia manažérskeho systému. Spoločnosť **ASTRAIA® Certification** zmluvne zakazuje všetkým svojim pracovníkom používať dokumentáciu a informácie o týchto subjektoch na iný účel ako overovanie subjektu alebo rozhodovanie o validácii. Poskytnutie uvedenej dokumentácie a informácií inej osobe než určeným pracovníkom spoločnosti **ASTRAIA® Certification** je možné iba so súhlasom riaditeľa spoločnosti **ASTRAIA® Certification** a vedenia príslušného overovaného subjektu.

Dokumentácia overovaného subjektu sa členom tímu environmentálneho overovateľa poskytuje pred začatím prípravy na overovanie. Po ukončení procesu overovania je povinnosťou vedúceho overovateľa vrátiť dokumentáciu späť spoločnosti **ASTRAIA® Certification** vrátane tej, ktorá bola dodatočne vyžiadaná členmi tímu environmentálnych overovateľov od overovaného subjektu. Dokumentácia sa mimo doby overovania a rozhodovania o validácii chráni v centrálnej registratúre spoločnosti **ASTRAIA® Certification** v zložke daného subjektu. Po ukončení spolupráce medzi spoločnosťou **ASTRAIA® Certification** a konkrétnym klientom sa podľa požiadavky klienta poskytnutá dokumentácia vráti alebo skartuje. Porušenie uvedených pravidiel považuje vedenie spoločnosti **ASTRAIA® Certification** za hrubé porušenie pracovnej disciplíny a spravidla ho rieši okamžitým ukončením spolupráce alebo pracovného pomeru.

Nezávislosť, nestrannosť a zabezpečenie kvality

Naším cieľom je pri overovaní a rozhodovaní o validácii konať vždy nezávisle od činností vykonávaných klientmi i ekonomických, obchodných a politických tlakov všetkých zainteresovaných strán.

Environmentálni overovatelia a ostatní odborní pracovníci určení na konkrétne overovania sú vyberaní len z tých odborníkov, u ktorých možno vylúčiť, že sú akýmkoľvek spôsobom zainteresovaní na činnosti posudzovaného subjektu. Kompetentnosť environmentálnych overovateľov spoločnosti **ASTRAIA® Certification** je zabezpečená sústavnou odbornou prípravou vo všetkých oblastiach, ktoré súvisia s predmetom ich pôsobnosti.

Záver z overovania získavajú environmentálni overovatelia nestranným posúdením reálnych situácií a podmienok na základe faktov a informácií získaných počas overovania a vlastných odborných poznatkov. Rozhodovanie o validácii je v právomoci členov vedenia spoločnosti **ASTRAIA® Certification**. Činnosť všetkých pracovníkov spoločnosti **ASTRAIA® Certification** podieľajúcich sa na overovaní a validácii je kontrolovaná certifikačnou radou. Certifikačná rada je dozorný orgán spoločnosti zostavený z odborníkov zastupujúcich rôzne zainteresované strany. Jej

úlohou je monitorovať, či sa pri overovaní a validácii koná a rozhoduje nestranne a objektívne, či sú dodržiavané akreditačné podmienky a spoločnosťou **ASTRAIA® Certification** stanovené postupy a pravidlá overovania a validácie.

Kvalita služieb poskytovaných spoločnosťou **ASTRAIA® Certification** je zabezpečovaná udržiavaním funkčného a efektívneho manažérskeho systému kvality, využívaním kompetentného, odborne spôsobilého a spoľahlivého personálu a otvoreným prístupom ku klientom.

Riešenie sťažností, odvolaní a sporov

Každý klient spoločnosti **ASTRAIA® Certification** má právo podať sťažnosť na postup spoločnosti a výkon jednotlivých činností pracovníkmi spoločnosti alebo podať odvolanie proti rozhodnutiu environmentálneho overovateľa. V prípade nespokojnosti so službami spoločnosti **ASTRAIA® Certification** je potrebné o tom informovať manažéra kvality environmentálneho overovateľa.

Spoločnosť **ASTRAIA® Certification** sa snaží flexibilne reagovať na každý podnet zo strany klientov a v prípade sťažností ich rieši v lehote do 30 dní od podania sťažnosti alebo odvolania. Snahou spoločnosti je, aby najneskôr do 30 dní bol každý klient oboznámený so spôsobom riešenia daného podnetu. Pritom pri riešení sťažností a odvolaní spoločnosť vždy dbá na to, aby klient a všetky zainteresované strany mali možnosť vyjadriť svoje stanoviská.

Sťažnosť alebo odvolanie musí byť podané písomne v lehote do 1 roka od ukončenia poskytovania danej služby alebo rozhodnutia spoločnosti. Premlčacia doba je v oboch prípadoch 1 rok.

Všetky spory, ktoré vzniknú pri riešení sťažností, odvolaní alebo na základe podnetov zainteresovaných strán, rieši priamo riaditeľ environmentálneho overovateľa. O výsledkoch riešenia sporu sú bezodkladne informované všetky dotknuté strany.

Pravidlá používania validovaného environmentálneho vyhlásenia

Registrovaný subjekt je zodpovedný za korektné používanie validovaného environmentálneho vyhlásenia a informácií. Uvedené dokumenty sa nesmú uvádzať v kontexte s inými informáciami, v katalógoch alebo reklamných materiáloch overovaného subjektu takým spôsobom, aby bol ktokoľvek zavádzaný:

- že ide o environmentálne vyhlásenie alebo informácie iného subjektu ako registrovaný subjekt, napr. environmentálne vyhlásenie týkajúce sa iných prevádzok alebo iných organizácií – napr. materský koncern;**
- vložením iných údajov a dát do validovaných environmentálnych vyhlásení a informácií ako boli vo validovaných dokumentoch;**
- že ide o posúdenie environmentálnej vhodnosti produktu alebo akýkoľvek iný význam týchto dokumentov ako prezentovanie environmentálneho správania sa registrovaného subjektu.**

V prípade, že tím environmentálneho overovateľa pri overovaní zistí porušenie týchto pravidiel, je povinný uviesť to v správe z príslušného overovania a požadovať od overovaného subjektu, aby prijal zodpovedajúce nápravné a preventívne opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Uvedené nedostatky musí zohľadniť vedenie environmentálneho overovateľa pri rozhodovaní o udržaní, pozastavení alebo zrušení platnosti uvedených dokumentov podľa zásad stanovených v interných postupoch.